

د افغانستان د سیمه ییزو اړیکو پنځه کلن پېښلیک

(کرونولوژي)

(له ۱۳۹۰ نه تر ۱۳۹۴ هـ. ل.)

د افغانستان د سیمه ییزو اړیکو
پنځه کلن پېښلیک

(کرونولوژي)
(له ۱۳۹۰ نه تر ۱۳۹۴ هـ. ل.)

Half-Decade Chronology

Of Afghanistan Relations with the Regional Countries

Authors:
Assistant Prof. Jalaluddin Najeem
Assistant Prof. Rahmatullah Hemmat
Assistant Prof. Saifullah Ahmadzai
Assistant Prof. Abdulkhaleq Ferdous
Junior Assistant Prof. Fazal Rahman Alizai

ISBN 978-9936-645-75-2

2020

لیکوالان:

څېړندوی جلال الدین نجیم
څېړندوی رحمت الله همت
څېړندوی سیف الله احمدزی
څېړندوی عبدالخالق فردوس
څېړنیار فضل الرحمن علیزی

۱۳۹۹ هـ. ل.

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د علومو اکاډمي

د بشري علومو معاونیت

د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز

د افغانستان د سیمه ییزو اړیکو

پنځه کلن پېښلیک

(کرونولوژي)

(له ۱۳۹۰ نه تر ۱۳۹۴ هـ.ل.)

لیکوالان:

څېړندوی جلال الدین نجیم

څېړندوی رحمت الله همت

څېړندوی سیف الله احمدزی

څېړندوی عبدالخالق فردوس

څېړنیار فضل الرحمن علیزی

۱۳۹۹ هـ.ل.

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم: د افغانستان د سیمه ییزو اړیکو پنځه کلن پېښلیک

لیکوالان: څېړندوی جلال الدین نجیم، څېړندوی رحمت الله همت، څېړندوی سیف الله

احمدزی، څېړندوی عبدالخالق فردوس او څېړنیار فضل الرحمن علیزی

اېډېټ او اهتمام: څېړندوی عمران زکریا

څېړندوی: د علومو اکاډمي د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۹ هـ.ل / ۲۰۲۰ م

د چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه

د چاپ ځای: الهام نبي زاده، کابل - افغانستان

ISBN: ۹۷۸-۹۹۳۶-۶۴۵-۷۵-۲

د چاپ ټول حقوق د افغانستان له علومو اکاډمي سره خوندي دي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز یادښت.....	أ
پاکستان.....	۱
ایران.....	۸۹
چین.....	۱۲۳
تاجکستان.....	۱۴۷
ازبکستان.....	۱۶۵
ترکمنستان.....	۱۷۱
هندوستان.....	۱۸۵
سعودي عربستان.....	۲۲۱
ترکیه.....	۲۳۹
روسیه.....	۲۶۷
متحدہ عربی امارات.....	۲۸۷
کویت.....	۲۹۳
قطر.....	۲۹۵
مصر.....	۲۹۹
فلسطین.....	۳۰۵
عراق.....	۳۰۷
قزاقستان.....	۳۱۱
قرغیزستان.....	۳۱۹
گرجستان.....	۳۲۳
اذربایجان.....	۳۲۵
بنگلہ دیش.....	۳۳۱
سريلانکا.....	۳۳۳

د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز یادښت

کرونولوژي، د پېښو د واقع شوي مهالوېش او ځای په پام کې نیولو سره په لنډ ډول د پېښو ترتیب او ثبوت دی، چې د تاریخي پېښو په پېژندنه کې مرسته کوي. د نړۍ په کچه پېښلیکونه اوږده مخینه او د لیکلو ځانګړی مېتود لري، چې مېتودپوهان یې پر لنډیز او دقت ټینګار کوي.

افغانستان یو له هغو هېوادونو څخه دی چې د تاریخ په اوږدو کې د نورو هېوادونو په پرتله ډېر د بدلونونو شاهد و او یادو بدلونونو د افغانستان او د سیمې هېوادونو ترمنځ پر اړیکو ښکاره اغېزې درلودلې دي. د سپټمبر یوولسمې پېښې نه یوازې د افغانستان، بلکې د سیمې او نړۍ په کچه بدلونونه رامنځته کړل. له سړې جګړې څخه را په دې خوا افغانستان یو ځل بیا د نړۍ د سترو قدرتونو د تعاملاتو مرکز وګرځېد او د ګاونډیو هېوادونو په ګډون، د سیمې او نړۍ د مشرانو پام یې ځانته راواړوه. د هېوادونو د مشرانو تګ راتګ ډېر شو؛ سیاسي، اقتصادي، امنیتي او کلتوري اړیکې او د بیارغونې لپاره هڅې پراخې شوې، چې د هېواد ستراتیژیک موقعیت ته په پاملرنې، له افغانستان سره د سیمې د هېوادونو له‌والتیا نوره هم ډېره شوه.

دا چې د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز د سیمې له هېوادونو سره سیاسي، اقتصادي، پوځي او کلتوري اړیکې او د افغانستان پر وړاندې د سیمې د هېوادونو سیمه ییزې تګلارې تر څېړنې لاندې نیسي، نو د افغانستان لپاره سیمه ییزې اړیکې مهمې ګڼل کېږي. د هرې ورځې په تېرېدو سره په کرونولوژیک شکل د بېلابېلو پېښو ثبوت یو له بنسټیزو مسایلو ګڼل کېږي او په راتلونکي کې لوستونکو او څېړونکو ته په کار کې اسانتیا او چټکتیا رامنځته کوي، چې د تاریخ په اوږدو کې د مختلفو بېلګو شاهدان یو.

دا ځل هم د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز مشرتابه په وړاندیز ځینو ځوانو څېړونکو ته دنده وسپارل شوه ترڅو له ۱۳۹۰ ل. کال څخه تر ۱۳۹۴ ل. کال پورې پنځه کلن پېښلیک ولیکي، چې په دې برخه کې د سیمه ییزو مطالعاتو مرکز پخواني رئیس دوکتور څېړنوال رفیع الله نیازي هڅې د ستایلو وړ دي.

دغه اثر په هېواد کې د خپرونکو او بېلابېلو علمي او اکاډميکو ادارو لپاره يوه معتبره سرچينه ده.

د يادونې وړ ده چې تر دې وړاندې هم له ۱۳۸۰ ل. کال څخه تر ۱۳۸۹ ل. کال پورې د سيمه ييزو اړيکو لس کلن پېښليک د سيمه ييزو مطالعاتو مرکز د ځوانو خپرونکو له خوا ليکل شوی او په ۱۳۹۱ ل. کال کې چاپ شوی دی. نو د سيمه ييز مطالعاتو مرکز مشرتابه له ټولو خپرونکو څخه چې د دغه علمي کار په بشپړولو کې هر ډول مرسته کړې، ځانگړې مننه کوي او په راتلونکي کې د مرکز ټولو غړو لپاره د لازياتو برياليتوبونو هيله کوي.

خپړندوی محمد سرور احمدزی

د سيمه ييزو مطالعاتو مرکز رئيس

۵ عقرب ۱۳۹۹